

Avustukset vesistöjen kunnostus- ja monimuotoisuustöihin vuonna 2023

Rakennus- ja ympäristölautakunta 16.05.2023 § 49
506/02.05.01.02/2023

Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi 7.4.2020 seuraavat periaatteet avustusten myöntämiselle:

- Avustukset myönnetään pääosin vesistöjen kunnostustöihin
- Avustusta voi saada myös kunnostustöihin liittyvien välttämättömien suunnitelmien laatimiseen ja lupahakemusten käsittelymaksuihin
- Avustusten hausta ilmoitetaan alkuvuodesta kuuluttamalla hausta kaupungin kotisivuilla ja lehti-ilmoituksella paikallislehdessä
- Avustuksen saaja on velvollinen ilmoittamaan avustuksen käytöstä lautakunnalle vuoden loppuun mennessä. Lautakunta voi periä käyttämättä jääneet tai väärään käyttötarkoitukseen käytetyt avustukset takaisin tai siirtää avustuksen käytön perustellusta syystä seuraavalle vuodelle

Tämän jälkeen 2.2.2021 lautakunta laajensi avustusten käyttömahdollisuuksia vesistöjen monimuotoisuutta edistäviin toimiin.

Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi käyttösuunnitelman vuodelle 2023 kokouksessaan 7.2.2023. Käyttösuunnitelmassa on varattu avustuksiin yhteisöille 10 000 € määräraha.

Vuoden 2023 hakemukset

Ympäristönsuojelun avustuksista kuulutettiin kaupungin kotisivuilla 13.2.-31.3.2023 välisen ajan. Lisäksi avustuksista oli ilmoitus paikallislehdessä 15.2.2023. Avustusten haku aika päättyi 31.3.2023.

Määräaikaan mennessä hakemuksia tuli seitsemän kappaletta ja haettavien avustusten määrä oli yli 22 000 €.

██████████ hakee 2 190 € avustusta Kuuhihojärven kalkitsemiseen 1.5.-30.11.2023 väliselle ajalle. Avustuksella hankittaisiin 3 000 kg kalkkia (605 €) ja kuluja aiheutuu lisäksi rahdista (285 €) ja kalkinsyötöstä (1 200 €). Kalkkia syötettäisiin Kuuhihojärven pohjoispäähän laskevan joen päältä.

Iso-Somerojärven suojelu- ja hoitoyhdistys ry hakee 5 900 € avustusta lietepumpun (Honda WT 40 sekä imuletku ja poistoletku) hankintaan. Tutkimusten perusteella järvessä on massiiviset määrät, pahimmillaan yli 2,5 m vahvuinen kerros turvehumusta. Imuruoppaajalla parannettaisiin järven virtaamia saaren ja rannan välillä sekä siivottaisiin mökkirantoja. Ruoppauksen lisäksi Iso Somerojärvellä suoritetaan kesällä 2023 kaislaniittoa talkootyönä.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry käynnisti VIRTAA2-hankkeen vuonna 2021 tuolloin päättyneen VIRTAA-hankkeen jatkoksi. Hankkeella jatketaan virtavesien ja taimenkantojen hoitotyötä vuosina 2022-2025. Kuntien antama taloudellinen tuki käytetään VIRTAA2-hankkeen omarahoitusosuutena Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselta haettavassa hankeavustuksessa. Kunnilta on haettu 3 000 € vuosittain hankkeen keston ajan. Rakennus- ja ympäristölautakunta sitoutui 19.5.2022 §:ssä 8 avustamaan hanketta vuosina 2022-2025 anotulla määrärahalta 3 000 €, mikäli määrärahaa on käytettävissä avustuksiin.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n KUNNOSTUS 1 - hankkeessa vuosina 2020-2022 edistettiin ja toteutettiin vesien kunnostus- ja hoitotyötä Ikaalisten reitin alueella. KUNNOSTUS 2 -hankkeella on tarkoitus jatkaa edellistä hanketta. Hankkeessa suunnitellaan ja toteutetaan kunnostustoimenpiteitä, vahvistetaan neuvottelukunta- ja sidosryhmätyötä ja kehitetään kunnostusmenetelmiä ja vesistökuunnostuksen rahoituspohjaa. Hankkeessa jatketaan mm. puupuhdistamotyötä SYKE:n kanssa sekä Luoteis-Pirkanmaan alueen vesienhoidon yhteistyön kehittämistä. Lisäksi hankkeen tiimoilta tarjotaan neuvontaa paikallisille toimijoille. Anomuksen liitteenä on hankekortti ja hankesuunnitelma, jotka ovat myös esityslistan oheisaineistona. Avustushakemus on 5 000 € ja se käytetään osana KUNNOSTUS 2 - hankkeen omarahoitusta. Yhdistys anoo, että kaupunki tukisi hanketta myös vuosina 2024 ja 2025.

Kotojärven Suojeluyhdistys ry anoo 2 000 € Kotojärven nykyisen luusuan padon uusimiseen. Pato on sortumisvaarassa ja se on myös noususte kaloille. Padon uusimisesta on tehty suunnitelma ja lupaprosessi on meneillään. Ylisyöksypato korvataan uudella tekokoskimaisella pohjakynnyksellä. Hankkeella on kaikkien maanomistajien kirjalliset luvat. Avustus käytettäisiin materiaalihankintoihin. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 35 793 €.

Parkanon Kuusijärven kunnossapitoyhdistys ry hakee 300 € avustusta Kirjasluoman vesinäytteiden tutkimiseksi kuormituslähteiden selvittämiseksi. Vuoden 2022 velvoitetarkkailuissa joessa todettiin suuria fosforipitoisuuksia (jopa yli 100 µg/l), joiden lähde tulee selvittää. Yhdistys on neuvotellut asiasta ympäristötarkastajan ja ELY-keskuksen kanssa ja näytteenotto tapahtuisi tarkastajan toimesta ja näytekulut puolitettaisiin kunnan ja ELY-keskuksen kanssa.

Vuorijärven kalastuskunta hakee avustusta Pirttijärven, Vuorijärven ja Kovesjärven kalkitsemiseen 4 000 €. Kalkkia sijoitettaisiin järville sekä laskuoihin. Kuluja aiheutuu kalkista ja kuljetuksista.

Tarkastelu

Kaikki avustukset tähtäävät vesistöjen kunnostukseen. Iso-Somerojärven sekä KVVY:n VIRTA- ja KUNNOSTUS 2 -hankkeiden avustusanomukset perustuvat suunnitelmalliseen ja pitkäjänteiseen työhön vesistöjen kunnostamiseksi.

Iso-Somerojärvellä on suojelutoimet aloitettu vuonna 2020 ja vuonna 2021 valmistui järven pohjasedimentti- ja vedenlaatuselvitykset sekä kalastaselvitys. Lautakunta tuki hanketta 3 000 €:lla. Vuodelle 2022 avustusta myönnettiin järven vedenlaadun ja kuormituksen tutkimussuunnitelman laatimiseen. Hanke jouduttiin kuitenkin siirtämään vuoden 2023 kevääseen, koska virtaamat eivät olleet vuoden 2022 avustuspäätöksen jälkeen riittäviä. Yhdistys anoo vuoden 2022 avustuksen siirtämistä (3 000 €) vuodelle 2023 ja selvitys on tilattu Karelia AMK:lta.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen Virta-hankkeessa on tehty Parkanon alueella mätirasiaistutuksia, sähkökoekalastuksia, poistettu kalojen kulkuesteitä ja suunniteltu kalateitä mm. Kovesjoessa, Isoahonjoessa, Vatajanjoessa, Kuivasjoki-Jarvanjoessa, Vuorijoessa, Juurijoessa, Kylmäojalla ja Aurejoessa. Vuonna 2022 kunnostettiin Kylmäojaa, missä on todettu luontainen taimenkanta. Kylmäojasta on vuoden 2017 jälkeen poistettu noususte ja tehty 15 kutusoraikkaa. Lautakunta on tukenut hanketta viime vuosina 3 000 €:lla vuosittain.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen KUNNOSTUS 2-hankkeen kokonaisbudjetti on 320 693 €. Vuosien 2023-2025 aikana toteutettavalle hankkeelle pyritään saamaan Pirkanmaan ELY-keskukselta harkinnanvaraista avustusta vesiensuojelun tehostamisohjelmasta (70 %) ja lisä- ja omarahoitusta haetaan alueen kunnilta, säätiöiltä ja yrityksiltä.

Kotojärvellä on padolla pysytetty vedenkorkeus tyydyttävällä tasolla, mutta veden korkeus on edelleen matalalla. Nousuesteen poistaminen tukisi samalla taimenen nousua Kovesjoella, missä on luontainen taimenkanta. Kotojärvi kuuluu myös Kovesjoen valuma-alueelle, missä on menossa Kovesjoen vesistöalueen valuma-aluesuunnittelun pilotti.

Vuorijärven kalastuskunta sai v. 2022 avustusta kalastusalueen vesistöjen (Pirttijärvi-Kovesjärvi-Vuorijärvi-Kuuhimojärvi) kunnostuksen suunnitteluun 1 800 €. Kalastuskunta anoo lupaa siirtää vuoden 2022 avustus vuodelle 2023, kun kalastuskunta ei saanut suunnitelmalle järkevää tekijää. Järvistä Pirttijärvi ja Kovesjärvi kuuluvat Kovesjoen valuma-alueella ja Vuorijärvi ja Kuuhimojärvi Vuorijärven valuma-alueelle. Kalastuskunnan ja Heinosen anomukset vuodelle 2023 koskevat edelleen samoja järviä siten, että Heinonen anoo kalkitusta Kuuhimojärvelle ja kalastuskunta muille järville. Vuorijärvellä on tehty kunnostussuunnitelman mukaisia ruoppauksia ja vesikasvien niittoja 2000- ja 2010-luvuilla. Myös vuodelle 2023 on tehty ruoppaus- ja niittoilmoituksia. Kalastuskunnan kanssa on neuvoteltu myös muista kunnostusmahdollisuuksista kuten kosteikkojen teoista.

Kalkituksella pyritään happamien vesistöjen veden pH:n nostamiseen. Kalkitukseen esitetyillä järvillä alhaisin pH on Kuuhimojärvellä, mistä tutkimustuloksia on tosin hyvin vähän (v. 2006 pH oli 5,3, kevät 2023 pH 4,7). Vuorijärven vedenlaatua tutkitaan sen sijaan vuosittain ja viimeisen kymmenen vuoden päällysveden pH on ollut keskimäärin 6,2. Pirttijärveltä tutkimustuloksia on vähän ja veden pH on ollut 5,7 luokkaa. Kovesjärvellä pH on ollut 2000-luvulla pääosin yli 6, joskin vuodenaikavaihtelu esim. vuonna 2020 oli suurta (5,1-6,3). Kalkitusta tärkeämpää koko valuma-alueella olisi suunnitelmallisuuteen pohjautuva vesiensuojelutyö ja ennen kaikkea ravinnekuormituksen ja humuskuorman vähentäminen. Järvet kuuluvat mataliin runsashumuksisiin pintavesityyppeihin ja ovat siten luontaisestikin happamia eikä kalkituksella saataisi välttämättä pitkäaikaisia vaikutuksia, joten kunnostustyöt tulisi suunnitella huolella.

Kovesjoen valuma-alueella on alkanut vuonna 2022 ELY-keskuksen vetämä Kovesjoen vesistöalueen valuma-aluesuunnittelun pilotti. Siinä kehitetään valuma-aluelähtöistä suunnittelua ja vesienhallintaa ja tavoitteena on saada kokemuksia ja toimintamalleja siitä, miten päästään suunnittelusta toteutukseen.

Vuoden 2022 avustuksen saajista myös Linnankylän kalastuskunta anoo saamansa avustuksen (2 200 €) siirtoa vuodelle 2023, koska kunnostustöiden toteuttaminen suunnitellun aikataulun mukaisesti estyi yhdistyksestä riippumattomista syistä.

Lisäksi 2021 avustuksen saajista Pro Kirkkojärvi anoi avustuksen siirtämistä ensin vuoden 2022 puolelle ja anoo edelleen avustuksen siirtämistä vuodelle 2023, koska yhdistyksen toimijoilla on ollut aikapula.

Valmistelija: ympäristötarkastaja Pentti Keskitalo, p. 044 7865 650

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Pentti Keskitalo

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta myöntää vuoden 2023 avustukset vesistöjen kunnostustöihin seuraavasti:

██████████ 400 € Vuorijärven valuma-alueen ja Kuuhihojärven kunnostuksen suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä Vuorijärven kalastuskunnan kanssa.

Iso-Somerojärven suojele- ja hoitoyhdistys ry:lle 2 500 € lietepumpun hankintaan.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:lle 3 000 € VIRTAA2-hankkeeseen (päätös 19.5.2022 § 8).

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:lle 1 800 € KUNNOSTUS 2 -hankkeeseen. Vuosien 2024 ja 2025 osalta päätökset avustuksesta tehdään erikseen määrärahojen puitteissa.

Kotojärven Suojeluyhdistys ry:lle 1 500 € luusuan pohjakynnyksen rakentamiseen.

Parkanon Kuusijärven kunnossapitoyhdistys ry:lle 300 € Kirjasluoman kuormituksen selvittämiseen.

Vuorijärven kalastuskunnalle 500 € kalastuskunnan alueen järvien kunnostuksen suunnitteluun ja toteutukseen painottaen Vuorijärven valuma-aluetta.

Lautakunta painottaa avustusten jaossa pitkäjänteistä ja suunnitelmallista työtä sekä toimien konkreettisuutta ja oletettua vaikuttavuutta, koska määrärahaa on käytettävissä rajallisesti.

Lisäksi lautakunta hyväksyy edellisvuosien avustusten siirtämiset vuodelle 2023 Iso-Somerojärven suojele- ja hoitoyhdistys ry:n, Linnankylän kalastuskunnan, Pro Kirkkojärven sekä Vuorijärven kalastuskunnan osalta.

Avustuksen saajat ovat velvollisia hankkimaan kunnostustöiden mahdollisesti edellyttämät luvat ja suostumukset sekä tekemään tarvittavat ilmoitukset. Avustuksen saajien tulee ilmoittaa avustuksen käytöstä lautakunnalle 31.12.2023 mennessä.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.